

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

26-27 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

м. Запоріжжя

<i>Іванькова Н.А.</i> ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ У МЕДИЧНОМУ ЗВО, ЯКИЙ ФУНКЦІОНУЄ НА ПРИБРОНТОВІЙ ТЕРИТОРІЇ.....	128
<i>Корнєєва О.М., Смаглюк М.І.</i> ВИКОРИСТАННЯ ДОСЯГНЕНЬ НЕЙРОПСИХОЛОГІЇ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	129
<i>Livenko A.I.</i> THE ROLE OF THE PHYSICIAN-EDUCATOR IN THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE EDUCATIONAL APPROACHES: SOCIO-ETHICAL AND INVESTMENT DIMENSIONS.....	130
<i>Марушко Ю.В., Бойко Н.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПЕДІАТРІЇ.....	132
<i>Масік Н.П., Масік О.І.</i> ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ.....	135
<i>Моргуницова С.А., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.</i> РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ ЯК ЗАПОРУКА ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗВО (НА ПРИКЛАДІ ЗДМФУ).....	138
<i>Пожидаєв Р.А.</i> ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ.....	139
<i>Світлицький А.О., Щербаков М.С., Матвейшина Т.М., Чернявський А.В., Чугін С.В.</i> ВІЗУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	141
<i>Соляненко О.Л.</i> РОЗВИТОК ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІДЕЙ В СИСТЕМІ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАЧА ЗВО.....	145
СЕКЦІЯ 5. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: «CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO»	
<i>Візір В.А., Деміденко О.В., Приходько І.Б., Токаренко О.О., Шолох С.Г.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	147
<i>Звягіна Г.О., Потоцька О.І.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ, МЕТОДИ ПРОФІЛАКТИКИ	148
<i>Кейтлін І.М.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ СЕРЕД ФАРМАЦЕВТІВ: ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	149
<i>Масльоха В.О.</i> ПЕРЕПРАЦЮВАННЯ СТОМАТОЛОГА ЯК БІОЕТИЧНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ.....	150
<i>Ольхомяк О.О., Хіміч С.Д., Превар А.П., Фуніков А.В.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЛІКАРЯ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	152
<i>Онїщенко Т.Є., Рябоконт О.В., Корнієнко О.О.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЯК НАСЛІДОК ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ: СУТНІСТЬ, ЧИННИКИ РИЗИКУ ТА ТЕОРЕТИЧНІ МОДЕЛІ.....	153
<i>Семеніхіна Є.В., Сердюк Д.Г.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ У ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ: ПРИЧИНИ ТА МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ.....	158
<i>Shundel T.O.</i> PREVENTION AND WAYS TO OVERCOME PROFESSIONAL BURNOUT FOR TEACHERS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	159

За ініціативи ректорату ЗДМФУ щороку викладачам надається можливість професійного розвитку у сфері цифрових технологій, зокрема у 2026 році відбувся спеціальний тижневий захід із підвищення кваліфікації, орієнтований на надзвичайно актуальні для сучасної системи освіти проблеми цифрових навичок і технологічної складової викладацької роботи. Фахівці університету поділилися власними передовими унікальними напрацюваннями, у зручному форматі майстер-класів даючи змогу педагогам опанувати нюанси використання сучасних технологій для удосконалення навчальної та методичної роботи. Усі матеріали, представлені слухачам, мали виключно практичну орієнтацію, були розроблені з інтерактивним компонентом, коли кожен слухач може в процесі заняття або після нього самостійно потренуватися в користуванні різних цифрових сервісів, що можуть прислужитися під час підготовки та проведення занять.

Таким чином, подолання викликів, що ставить перед освітньою системою України війна, активізує трансформаційний потенціал сучасного ЗВО, спонукає спрямувати увагу в бік пошуку більш ефективних засобів і форм організації освітнього процесу без ймовірних втрат в якості підготовки фахівців. Тому результативною є організаційна управлінська стратегія, спрямована на розвиток кадрового потенціалу власних педагогічних працівників, зокрема в одному з найбільш актуальних на сьогодні напрямів роботи викладача розвитку цифрових компетенцій.

ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ

*Пожидаєв Ростислав Альбертович,
аспірант 1 року навчання
Науковий керівник - д.філос.н., професор
Утюж Ірина Геннадіївна,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Сучасна медична освіта перебуває в стані глибокої трансформації, що зумовлено розвитком цифрових технологій, зміною підходів до підготовки фахівців, зростанням вимог до клінічної компетентності випускників та необхідністю інтеграції навчання з реальними умовами медичної практики. У центрі цих змін знаходиться лікар-викладач – фахівець, який поєднує клінічну діяльність із педагогічною роботою.

Проблема лікаря-викладача полягає не лише у необхідності передавання знань, а у формуванні професійної компетентності майбутніх лікарів у середовищі, що швидко змінюється. І це потребує нових підходів до викладання, розвитку педагогічних компетентностей клініцистів та створення системної підтримки інновацій в освітньому середовищі.

Традиційна модель викладання будувалася на домінуванні лекційного формату та передачі інформації від викладача до студента. Проте сучасні підходи розглядають викладача не як джерело знань, а як фасилітатора навчального процесу, наставника в здобутті клінічного досвіду.

В українських дослідженнях підкреслюється, що інноваційні методи викладання в медичній освіті передбачають інтеграцію клінічної практики з теоретичною підготовкою, застосування активних форм навчання та розвиток управлінських і лідерських компетентностей викладача [1; 2]. У свою чергу, це означає, що лікар-викладач має володіти не лише фаховими медичними знаннями, а й методикою проблемно-орієнтованого навчання, інтерактивними технологіями та цифровими інструментами. Таким чином, відбувається зміщення від моделі «викладач-лектор» до моделі «викладач-модератор клінічного мислення».

Одним із ключових напрямів модернізації є впровадження проблемно-орієнтованого та кейс-орієнтованого навчання, що дозволяє моделювати клінічні ситуації, формувати діагностичне мислення та розвивати здатність до прийняття рішень у складних умовах. В українській практиці наголошується на необхідності активного залучення студентів до аналізу клінічних випадків і роботи в малих групах [1].

Суттєвим напрямом інновацій є використання симуляційних технологій, віртуальних пацієнтів, VR/AR-середовищ, а також цифрових платформ дистанційного та змішаного навчання [2]. Такі технології дозволяють відпрацьовувати клінічні навички без ризику для пацієнтів та забезпечують повторюваність навчальних сценаріїв.

Міжнародний досвід також підтверджує ефективність інтегрованого викладання та case-based learning. У дослідженнях, присвячених розвитку викладачів у медичних школах, доведено, що цілеспрямовані програми підвищення кваліфікації сприяють реальному впровадженню інтегрованих клінічних кейсів та удосконаленню методів оцінювання [4]. У свою чергу, це демонструє, що інновації мають бути не фрагментарними, а системно впровадженими через підготовку самих викладачів.

Попри очевидні переваги, впровадження інновацій супроводжується низкою труднощів. Серед організаційних бар'єрів виділяються перевантаження клінічною роботою, нестача часу на підготовку інтерактивних занять, обмежений доступ до сучасних технологій та відсутність стимулів до педагогічних експериментів [1].

Психологічним чинником є опір змін. Частина викладачів сприймає інноваційні методи як загрозу усталеним практикам або як додаткове навантаження. Студенти також можуть демонструвати настороженість до нових форматів, особливо якщо раніше навчалися в традиційній лекційній системі.

У міжнародних дослідженнях підкреслюється, що в ресурсно обмежених середовищах проблема посилюється браком підготовлених кадрів та фінансування [4]. Проте саме такі умови стимулюють пошук гнучких рішень – зокрема віртуальних програм розвитку викладачів.

Одним із ключових шляхів подолання проблеми лікаря-викладача є системна підтримка професійного розвитку. Концепція community of practice (професійної спільноти практиків) розглядається як ефективний інструмент залучення клініцистів до педагогічної діяльності та розвитку їх викладацької компетентності [3].

Такі спільноти створюють простір для обміну досвідом, спільного розроблення навчальних матеріалів, обговорення складних клініко-педагогічних ситуацій та формування культури рефлексії. Важливо, що подібні моделі враховують обмежені часові ресурси лікарів і передбачають гнучкі формати участі.

Віртуальні програми підвищення кваліфікації, реалізовані в міжнародних проєктах, доводять, що дистанційний формат може бути ефективним інструментом підтримки викладачів навіть без значних фінансових ресурсів [4]. Регулярні онлайн-воркшопи, орієнтовані на конкретний результат (розроблений кейс, модуль, інструмент оцінювання), сприяють практичному впровадженню нових методів.

Аналіз сучасних досліджень дозволяє виокремити кілька умов, необхідних для ефективною модернізації діяльності лікаря-викладача: 1) інституційна підтримка інновацій (адміністративна, методична, ресурсна); 2) формування культури педагогічної рефлексії та відкритості до змін; 3) інтеграція академічного та клінічного середовища; 4) створення мереж професійної взаємодії та наставництва; 5) визнання педагогічної діяльності як важливої складової професійної кар'єри лікаря. Без таких системних умов інновації залишаються фрагментарними та нестійкими.

Отже, проблема лікаря-викладача набуває комплексного характеру. Вона пов'язана з необхідністю поєднання клінічної практики, педагогічної майстерності та цифрової компетентності. Інноваційні методи – проблемно-орієнтоване навчання, кейс-метод, симуляційні технології, цифрові платформи – створюють реальні можливості для підвищення якості підготовки майбутніх лікарів. Проте ефективність їх упровадження залежить не лише від ентузіазму окремих викладачів, а від системної підтримки, розвитку професійних спільнот та стратегічного підходу до faculty development. Саме комплексна модернізація ролі лікаря-викладача здатна забезпечити стійкий розвиток медичної освіти в умовах глобальних викликів.

Список використаних джерел

1. Герасименко О. А., Совірда О. С., Тюпа В. В. Інноваційні методи викладання в медичній освіті України: упровадження та результати. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 3(37). DOI: 10.52058/2786-4952-2024-3(37)-141-154.
2. Камінський В. В., Коваленко В. В., Мунтян Л. Я., Кірієнко Т. В. Інновації в українській вищій медичній освіті: пріоритетні напрями, прогноз майбуття. *Академічні візії*. 2023. Вип. 19. DOI: 10.5281/zenodo.7920287.
3. Bunin J. L., Servey J. T. Meeting the needs of clinician-educators: An innovative faculty development community of practice. *The Clinical Teacher*. 2022. Vol. 19(5): e13517. DOI: 10.1111/tct.13517.
4. Yi V., Duong K., Prom V., Thao T., Tran L., Vu M. P., Vuong L. N., Duong D. B., Gottlieb B. Strengthening Faculty Development through Regional and Global Collaboration: An Innovative Virtual Program in Cambodia. *Annals of Global Health*. 2025. Vol. 91(1): 29. DOI: 10.5334/aogh.4660.

ВІЗУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Світлицький Андрій Олександрович,
к. мед. н., доцент, доцент закладу вищої освіти;
Щербаков Максим Степанович,
к. мед. н., доцент, доцент закладу вищої освіти;
Матвейшина Тетяна Миколаївна,
к. мед. н., доцент, доцент закладу вищої освіти;
Чернявський Артур Валерійович,
к. мед. н., старший викладач;
Чугін Сергій Вячеславович,
к. мед. н., доцент, доцент закладу вищої освіти,
кафедра анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Анотація. Анатомія людини традиційно ґрунтується на безпосередньому візуальному спостереженні: розтинах, анатомічних препаратах, муляжах і атласах. Обмежений доступ до трупного матеріалу, зростання кількості студентів і розвиток цифрових технологій зумовили активне впровадження візуальних інструментів нового покоління. Починаючи з середини 2010-х років, у світі спостерігається поступовий, але стабільний відхід від класичних методів викладання анатомії, який базується на розтині трупів, роботі з трупним матеріалом та вивченні предмету з використанням атласів, на більш сучасні 3D-візуалізації, VR, AR та змішану реальність (MR), що стало одним із ключових чинників трансформації анатомічної освіти. Метою даного дослідження є аналіз світового та власного досвіду, використання цифрових візуальних технологій у викладанні анатомії людини, з акцентом на їх освітню ефективність, педагогічні переваги, недоліки та перспективи подальшого розвитку. Завдяки певним перевагам, візуальні технології істотно розширюють дидактичні можливості викладача водночас не заперечуючи значення класичних методів. Найбільш перспективною є інтегративна модель навчання, що поєднує традиційну анатомічну школу з сучасними цифровими технологіями. Оптимальною визнається комбінована модель: поєднання розтину, анатомічних препаратів і цифрових візуальних засобів. Тривимірні моделі, віртуальна та доповнена реальність не замінюють повністю класичну анатомічну підготовку, але водночас формують нову гібридну модель навчання.

Ключові слова: анатомія людини, візуальні технології, 3D-моделювання, віртуальна реальність, доповнена реальність, медична освіта